

Sygn. akt I C 109/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Olsztyn, dnia 18 grudnia 2015 r.

Sąd Okręgowy w Olsztynie, I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Beata Grzybek

Protokolant: sek. sąd. Dagmara Napieraj

po rozpoznaniu w dniu 4 grudnia 2015 r. w Olsztynie

na rozprawie

z powództwa **M. B. P.**

przeciwko **Skarbowi Państwa - Dyrektorowi Urzędu Kontroli Skarbowej w O.**

o zapłatę

I. zasądza od pozwanego na rzecz powódki kwotę 10.000 zł (dziesięć tysięcy złotych) tytułem zadośćuczynienia wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 26 maja 2015 r. do dnia zapłaty,

II. zasądza od pozwanego na rzecz powódki kwotę 9.550 zł (dziewięć tysięcy pięćset pięćdziesiąt złotych) tytułem odszkodowania wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi:

a) od kwoty 6.150 zł od dnia 26 maja 2015 r. do dnia zapłaty,

b) od kwoty 3.400 zł od dnia 11 września 2015 r. do dnia zapłaty,

II. w pozostałej części powództwo oddala,

III. zasądza od powódki na rzecz Prokuratorii Generalnej Skarbu Państwa kwotę 1.510 zł (tysiąc pięćset dziesięć złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego,

IV. odstępuje od obciążania powódki nieuiszczonymi kosztami sądowymi na rzecz Skarbu Państwa.

Sygn. akt I C 109/15

UZASADNIENIE

Powódka M. P. wniosła o zasądzenie na jej rzecz od pozwanego Skarbu Państwa następujących kwot:

1) 25.538,57 zł wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia 15 grudnia 2010 r. do dnia zapłaty tytułem zwrotu kosztów pożyczki zaciągniętej przez powódkę w (...) Banku (...) S.A. wyłącznie celem wykonania decyzji Dyrektora Urzędu Kontroli Skarbowej w O. z dnia 28 czerwca 2008 r. w sprawie KS-6-531- (...), ustalającej wobec niej zobowiązanie podatkowe z tytułu zryczałtowanego podatku dochodowego od osób fizycznych od dochodów z nieujawnionych źródeł przychodów za 2000 r. na kwotę 127.385 zł oraz decyzji Dyrektora Izby Skarbowej w O., Oddział (...) w E. z dnia 19 października 2009 r. w sprawie (...) -1-113/06, utrzymującej w mocy decyzję I instancji,

- 2) 6.150 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia doręczenia niniejszego wezwania do dnia zapłaty, tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego – konsultacji oraz reprezentowania w sprawie o wznowienie postępowania zakończonego decyzją ostateczną Dyrektora Izby Skarbowej w O., o uchyleniu decyzji Dyrektora Izby Skarbowej w O., a także o zwrot nienależycie pobranego podatku przez Izbę Skarbową w O.,
- 3) 5.600 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia uiszczenia przez powódkę na rzecz pozwanego wskazanej kwoty do dnia zapłaty, tytułem zwrotu kosztów postępowania przed Wojewódzkim Sądem Administracyjnym w O., w sprawie o sygn. akt (...), tj. kwoty 2.000 zł tytułem zwrotu uiszczonego wpisu od skargi oraz kwoty 3.600 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego,
- 4) 7.900,10 zł wraz z odsetkami od dnia 11 stycznia 2010 r. do dnia zapłaty tytułem zwrotu kosztów egzekucyjnych poniesionych przez powódkę, tj. zajętej kwoty 1.316,70 zł tytułem opłaty manipulacyjnej oraz kwoty 6.583,40 zł tytułem opłaty za dokonaną czynność zajęcia rachunku bankowego,
- 5) 12.000 zł wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia doręczenia wezwania do zapłaty, tj. od dnia 10 września 2014 r., tytułem odszkodowania w związku z poniesionymi przez powódkę kosztami leczenia związanego z jej stanem psychicznym spowodowanym postępowaniami podatkowymi,
- 6) 20.000 zł wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia doręczenia wezwania do zapłaty, tj. od dnia 10 września 2014 r., tytułem zadośćuczynienia za doznanych przez powódkę krzywdy, kłopoty zdrowotne, cierpienie będące bezpośrednią konsekwencją toczącego się postępowania podatkowego oraz bezprawnych działań i decyzji organów podatkowych.

Nadto powódka wniosła o zasądzenie na jej rzecz od pozwanego Skarbu Państwa kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych, ewentualnie według spisu kosztów przedłożonego na rozprawie.

W uzasadnieniu swoich żądań powódka podała m. in., że dnia 28 czerwca 2006 r. doszło do wydania decyzji Dyrektora Urzędu Kontroli Skarbowej w O., ustalającej zobowiązanie powódki w zryczałtowanym podatku dochodowym od osób fizycznych od dochodów z nieujawnionych źródeł przychodów w wysokości 127.385 zł. Jak wskazała powódka, przedmiotowa decyzja została utrzymana w mocy, zarówno przez Dyrektora Izby Skarbowej w O., jak i Wojewódzki Sąd Administracyjny w O.. W tej sytuacji powódka zmuszona została do zaciągnięcia pożyczki w wysokości 100.230 zł celem spłacenia ustalonego podatku, co uczyniła dnia 15 grudnia 2010 r. Wedle twierdzeń pozwu, na skutek wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 18 lipca 2013 r. (sygn. akt (...)), który uznał niezgodność przepisu stanowiącego podstawę ustalenia wysokości zobowiązania podatkowego powódki, ostatecznie doszło do uchylenia wyżej wskazanej decyzji Dyrektora Urzędu Kontroli Skarbowej w O..

Obecnie powódka żąda od pozwanego, który wydał niezgodne z prawem decyzje administracyjne, zwrotu wszelkich poniesionych przez nią kosztów związanych z toczącymi się postępowaniami (np. zwrot wydatków na wynagrodzenie pełnomocnika) oraz z koniecznością zaciągnięcia pożyczki na spłatę zadłużenia powstałego po wydaniu bezpodstawnej decyzji w sprawie stwierdzenia obowiązku zapłaty zaległego podatku. Powódka podniosła także, że na skutek postępowania przed organami podatkowymi podupadła na zdrowiu psychicznym. Jak podała powódka, uczucie niesprawiedliwości, długotrwały stres, na który była narażona w związku z toczącym się postępowaniem, spowodowały u powódki wystąpienie zaburzeń reaktywnych (problemy z koncentracją uwagi, wahania nastroju itp.) oraz doprowadziły do rozpadu małżeństwa. Z tego też powodu powódka musiała podjąć leczenie w postaci psychoterapii (koszt jednej wizyty – 120 zł) i przyjmowania leków. (k. 2-10 i k. 256-259)

W odpowiedzi na pozew **pozwany Skarb Państwa – Dyrektor Urzędu Kontroli Skarbowej w O.**, reprezentowany przez Prokuratorię Generalną Skarbu Państwa, wniosł o oddalenie powództwa w całości i o zasądzenie na jego rzecz od powódki kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Uzasadniając swoje stanowisko pozwany zakwestionował roszczenie powódki co do zasady i co do wysokości. Pozwany wskazał m. in., że wszelkie zapłacone przez powódkę kwoty tytułem należnego podatku z tytułu opodatkowania

dochodów z nieujawnionych źródeł zostały jej zwrócone wraz z należnymi odsetkami podatkowymi (powódka wpłaciła kwotę 140.907,26 zł, otrzymała natomiast 202.399,26 zł).

Zdaniem strony pozwanej nie znajduje także uzasadnienia żądanie zwrotu kosztów wynikających z postępowania przed Wojewódzkim Sądem Administracyjnym w O., albowiem jest ono prawomocne i nie zostało wzruszone mimo, że powódka mogła złożyć i podtrzymać wnioski o wznowienie postępowania w przedmiotowej sprawie, co doprowadziłoby do zmiany orzeczenia dotyczącego kosztów. Poza tym udział pełnomocnika w tym postępowaniu był skutkiem wyłącznej decyzji strony i nie miał charakteru koniecznego.

Pozwany zakwestionował także podnoszone przez stronę powodową roszczenia odszkodowawcze z tytułu poniesionych uszczerbków, albowiem fakt prowadzenia wobec powódki postępowania podatkowego wynikał z kompetencji ustawowych organów podatkowych i działanie w ramach tych uprawnień nie powinno być kwalifikowane jako bezprawne. Jednocześnie pozwany poddał w wątpliwość, aby wskazane przez powódkę schorzenia pozostawały w związku przyczynowym z prowadzonymi postępowaniami podatkowymi. Dodatkowo pozwany podkreślił, że normy prawne stanowiące podstawę wydania decyzji podatkowych w stosunku do powódki, które to następnie zostały uchylone przez Trybunał Konstytucyjny, nie miały charakteru oczywiście bezprawnego, skoro Trybunał wskazał jedynie na potrzebę doprecyzowania przepisów. (k. 102-105)

Sąd ustalił, co następuje:

W dniu 8 listopada 2005 r. wszczęto wobec powódki i jej męża L. P. kontrolę podatkową w zakresie rzetelności deklarowanych podstaw opodatkowania oraz prawidłowości obliczania i wpłacania podatku dochodowego od osób fizycznych za 2000 r., kontroli źródeł pochodzenia majątku oraz dochodów niemających pokrycia w ujawnionych źródłach przychodów za 2000 r.

(bezsporne)

W dniu 28 czerwca 2006 r. Dyrektor Urzędu Kontroli Skarbowej w O. (dalej: Dyrektor (...)) ustalił w stosunku do powódki istnienie zobowiązania podatkowego z tytułu zryczałtowanego podatku dochodowego od osób fizycznych od dochodów z nieujawnionych źródeł przychodów za 2000 rok w wysokości 127.385 zł (decyzja (...)). Uzasadniając powyższą decyzję organ podał, że w toku przeprowadzonego postępowania kontrolnego ujawniono, że dochód powódki i jej męża nie znajduje pokrycia w ujawnionych źródłach przychodów za 2000 rok w łącznej wysokości 169.847,34 zł. W tej sytuacji podatek należny od nieujawnionych źródeł przychodu za rok 2000 określono na kwotę 127.385zł (169.846 zł x 75 %).

(dowód : decyzja Dyrektora (...) z dnia 28 czerwca 2006 r. – k. 106-124)

Po rozpatrzeniu odwołania powódki od decyzji Dyrektora (...) z dnia 28 czerwca 2006 r., Dyrektor Izby Skarbowej w O. (dalej: Dyrektor IS), decyzją z dnia 19 października 2009 r., utrzymał w mocy wyżej wskazaną decyzję organu pierwszej instancji.

(dowód : decyzja Dyrektora IS z dnia 19 października 2009 r. – k. 125-131 v.)

Od wyżej wskazanego orzeczenia powódka i jej małżonek wnieśli skargę do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w O. (dalej: WSA), który na mocy wyroku z dnia 10 lutego 2010 r. oddalił ich skargi (sygn. akt (...)).

(dowód : wyrok WSA z dnia 10 lutego 2010 r. – k. 132-141)

Po wydaniu ostatecznej decyzji Dyrektora IS, organ egzekucyjny - Naczelnik Pierwszego Urzędu Skarbowego w G. (dalej: Naczelnik US) wszczął administracyjne postępowanie egzekucyjne do majątku powódki, na podstawie wystawionego w dniu 2 grudnia 2011 r. przez Naczelnika Urzędu Skarbowego w (...) tytułu wykonawczego nr (...), obejmującego należność w zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów za 2000 r. w kwocie 127.385 zł oraz odsetek za zwłokę.

Celem pozyskania środków pieniężnych niezbędnych do spłaty zadłużenia w postaci zaległości podatkowej, w dniu 30 listopada 2010 r. powódka uzyskała pożyczkę bankową w kwocie 100.230 zł. W dniu 15 grudnia 2010 r. powódka uiszczyła na rachunek bankowy Urzędu Skarbowego w (...) kwotę 100.000 zł.

Z uwagi na uregulowanie płatności Naczelnik Urzędu Skarbowego w (...) cofnął wyżej opisany tytuł wykonawczy. W tej sytuacji do zapłaty powódce pozostały jedynie koszty egzekucyjne powstałe w toku postępowania w łącznej kwocie 7.900,10 zł (na rzecz organu egzekucyjnego – Naczelnika US).

Postanowieniem z dnia 13 marca 2011 r. Naczelnik US postanowił rozłożyć powódce koszty egzekucyjne w kwocie 7.900,10 zł powstałe w postępowaniu egzekucyjnym prowadzonym na podstawie wspomnianego tytułu wykonawczego, na 15 miesięcznych rat. Powódka spłaciła całą wyżej wskazaną należność, w związku z czym dnia 19 lipca 2012 r. Naczelnik US uchylił zajęcie jej rachunku bankowego.

(dowód : zaświadczenie banku – k. 13; potwierdzenie transakcji – k. 14-15; postanowienie US z dnia 15 marca 2011 r. – k. 22-25; pismo Naczelnika US – k. 32; postanowienie Naczelnika US – k. 33-34)

Wyrokiem z dnia 18 lipca 2013 r. Trybunał Konstytucyjny stwierdził niekonstytucyjność zapisów art. 20 ust. 3 ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych, w brzmieniu obowiązującym od 1 stycznia 1998 r. do dnia 31 grudnia 2006 r. (sygn. akt (...)).

(bezsporne)

W dniu 15 września 2013 r. powódka wniosła o wznowienie postępowania zakończonego decyzją ostateczną Dyrektora IS z dnia 19 października 2009 r. (znak: (...)), powołując się na treść wyżej opisanego wyroku Trybunału Konstytucyjnego.

Postanowieniem z dnia 10 października 2013 r. Dyrektor IS wznowił na żądanie powódki postępowanie podatkowe w przedmiocie ustalenia zryczałtowanego podatku dochodowego od osób fizycznych od dochodów z nieujawnionych źródeł przychodów za 2000 r., zakończone decyzją ostateczną z dnia 19 października 2009 r.

Następnie w dniu 24 kwietnia 2014 r. Dyrektor IS uchylił w całości swoją ostateczną decyzję z dnia 19 października 2009 r. oraz poprzedzającą ją decyzję Dyrektora (...) z dnia 28 czerwca 2006 r., ustalając zobowiązanie w zryczałtowanym podatku dochodowym od osób fizycznych od dochodów z nieujawnionych źródeł przychodów za 2000 r. w wysokości 127.385 zł i umorzył postępowanie w tej sprawie. Podstawą uchylecia przedmiotowych decyzji i umorzenia postępowania w sprawie był wyrok Trybunału Konstytucyjnego wydany w sprawie o sygn. akt (...).

(dowód : postanowienie Dyrektora IS z dnia 25 października 2013 r. – k. 142-142 v.; decyzja Dyrektora IS z dnia 24 kwietnia 2014 r. – k. 143-144 v.)

Jednocześnie powódka wniosła o wznowienie postępowania sądowego zakończonego prawomocnym wyrokiem WSA z dnia 10 lutego 2010 r.

Pismem z dnia 28 maja 2014 r. pełnomocnik powódki cofnął powyższą skargę o wznowienie postępowania sądowego i wniósł o zwrot wpisu sądowego od złożonej skargi.

W dniu 29 maja 2014 r. WSA postanowił umorzyć postępowanie w przedmiocie wznowienia postępowania sądowego zakończonego wyrokiem WSA z dnia 10 lutego 2010 r., sygn. akt (...), a nadto zwrócił skarżącej kwotę 1.000 zł tytułem uiszczzonego wpisu od skargi.

(dowód : postanowienie WSA z dnia 29 maja 2014 r. – k. 145-146 v.)

Po uchyleniu decyzji Dyrektora IS i jednocześnie Dyrektora (...), w dniach 21 maja 2014 r. i 18 czerwca 2014 r. zwrócono powódce całą uiszczoną przez nią kwotę 140.907,26 zł (127.385 zł plus odsetki 13.513,46zł), powiększoną o odsetki ustawowe w wysokości 61.492 zł, czyli łącznie 202.399,26 zł.

(dowód : zestawienie kwot zwróconych powódce z dnia 13 maja 2015 r. – k. 147; pismo Naczelnika US - k. 270; dokumentacja zgromadzona w aktach sprawy postępowania egzekucyjnego – załącznik do akt niniejszej sprawy)

Dnia 18 czerwca 2014 r. powódka dokonała całkowitej spłaty zadłużenia powstałego na skutek udzielonej pożyczki.

(dowód : zaświadczenie banku z dnia 23 czerwca 2014 r. – k. 18; historia spłaty kredytu – k. 19-20)

Dnia 1 czerwca 2014 r. pełnomocnik powódki wystawił fakturę VAT nr (...) na kwotę netto 5.000 zł (brutto 6.150 zł) tytułem wynagrodzenia za konsultacje oraz reprezentowanie powódki w sprawie o wznowienie postępowania, uchylenie decyzji i zwrot nienależnie pobranego podatku przed IS.

(dowód : faktura VAT nr (...) – k. 21)

W 2006 r. Sąd Okręgowy w Olsztynie rozwiązał przez rozwód małżeństwo M. i L. P. bez orzekania o winie. Następnie w 2007 r. były małżonek powódki – L. P. wniósł do Sądu Rejonowego w Nowym Mieście Lubawskim o dokonanie podziału majątku wspólnego z M. P.. Postanowieniem z dnia 9 kwietnia 2010r. Sąd Rejonowy w Nowym Mieście Lubawskim dokonał podziału majątku wspólnego stron.

W międzyczasie, a mianowicie co najmniej od lipca 2008 r., powódka zaczęła mieszkać w G. u swojej przyjaciółki.

(dowód : postanowienie Sądu Rejonowego w Nowym Mieście Lubawskim z dnia 9 kwietnia 2010 r. – k. 148-149; zeznania świadka M. D. – k. 274 v.; zeznania świadka A. L. – k. 274 v.-275; zeznania świadka L. P. – k. 275-276; zeznania świadka S. P. – k. 276)

W okresie od 27 lutego 2007 r. do czerwca 2008 r. powódka podjęła prywatne leczenie u lekarza specjalisty leczenia nerwic z I. (16 wizyt po 120 zł każda z nich). Powódka była leczona w związku z zaburzeniami reaktywnymi – bardzo stresogennym okresem życia, co stało się przyczyną zaburzeń w koncentracji uwagi, wahań nastroju, częstym stanem podenerwowania, lęków i zaburzeń snu. Główną przyczyną złego stanu zdrowia psychicznego powódki były jej problemy osobiste wynikłe m. in. z przeprowadzanej kontroli podatkowej. Stan powódki w chwili zakończenia leczenia, tj. w czerwcu 2008 r., był znacznie lepszy. Powódka była leczona farmakologicznie m. in. lekami uspokajającymi i nasennymi.

Nadto w 2009 r. oraz w 2014 r. powódka była hospitalizowana, albowiem wykryto u niej nowotwór szyjki macicy.

(dowód : zaświadczenie lekarskie z dnia 9 czerwca 2014 r. – k. 26; karta informacyjna leczenia powódki – k. 31; dokumentacja medyczna powódki – k. 203-208 v. oraz k. 38-33 akt egzekucyjnych prowadzonych przez Pierwszy US w G. – załącznik do akt niniejszej sprawy; zeznania świadka M. S. – k. 126 v.-127; zeznania świadka A. L. – k. 274 v.-275; zeznania M. (...) – k. 281-282 v.)

Pismem z dnia 9 września 2014 r. powódka wezwała Dyrektora (...) do zapłaty na jej rzecz roszczeń odszkodowawczych (tożsamy z tymi z pozwu), w terminie 7 dni od dnia otrzymania wezwania.

(dowód : wezwanie do zapłaty z dnia 9 września 2014 r. – k. 27-27 v.)

Sąd zważył, co następuje:

Przedmiotowe powództwo zasługiwało na uwzględnienie jedynie w części.

W niniejszej sprawie powódka skierowała żądania pozwu przeciwko Skarbowi Państwa celem naprawienia szkody materialnej i niematerialnej (krzywdy), jaka powstała po jej stronie po przeprowadzeniu postępowania kontrolnego

(podatkowego), w wyniku którego wydano ostateczną decyzję Dyrektora IS, nakładającą na nią obowiązek zapłaty podatku wysokości ponad 127.000 zł. Bezspornym między stronami pozostawało, że przedmiotowa decyzja wraz z poprzedzającą ją decyzją Dyrektora (...) została uchylona, w związku z czym zwrócono powódce wcześniej uiszczoną przez nią kwotę 140.907,26 zł powiększoną o odsetki ustawowe. Pozwany Skarb Państwa nie kwestionował okoliczności, że wydanie takiej decyzji mogło być skutkiem powstania stresu i rodziło konieczność poniesienia pewnych wydatków, niemniej jednak uważał, iż strona powodowa nie przeprowadziła dowodu świadczącego o istnieniu związku przyczynowego pomiędzy wydaniem decyzji a wskazaną przez powódkę szkodą materialną i niematerialną, względnie nie udowodniła poniesienia szkody w konkretnej wysokości.

Ustalenia faktyczne w sprawie Sąd poczynił w głównej mierze na podstawie zgromadzonej w sprawie dokumentacji, w tym akt związanych z przeprowadzonym postępowaniem administracyjnym. Nadto Sąd dopuścił dowód z zeznań świadków i dowód z przesłuchania powódki. Wprawdzie Sąd nie znalazł podstaw do całościowego zakwestionowania złożonych w sprawie zeznań, niemniej jednak dokonując oceny ich przydatności do czynienia ustaleń w sprawie kierował się ostrożnością pamiętając, że świadkami były osoby bliskie powódce (rodzina i przyjaciele).

Dokonując analizy stanowiska strony powodowej, należało mieć na względzie okoliczność, że całe postępowanie kontrolne prowadzone przez organy podatkowe trwało niezmiernie długo, a mianowicie począwszy od 2005 r. (powódka twierdziła, że od 2003 r., ale brak jest danych na ten temat) aż do końca 2009 r. Jak już wyżej podkreślano, wedle powódki przebieg całego tego postępowania spowodował długotrwały stres, a w końcu rozstrój zdrowia i rozpad małżeństwa. W tak zakreślonych przez powódkę granicach żądania pozwu, wyznaczonych przez podawane przez nią okoliczności faktyczne, należało przyjąć dwie podstawy prawne odpowiedzialności pozwanego Skarbu Państwa, a mianowicie art. 417 k.c. (decyzja Dyrektora (...)) i art. 417¹ § 2 k.c. (decyzja Dyrektora IS).

Bezsprzecznie przepis art. 417¹ § 2 k.c. odnosi się do problematyki szkody wyrządzonej przez wydanie ostatecznej decyzji administracyjnej, co jednoznacznie wynika z literalnego brzmienia przepisu. Nie oznacza to jednak automatycznie, że brak jest podstaw prawnych do ponoszenia odpowiedzialności odszkodowawczej przez Skarb Państwa za wydanie decyzji o charakterze nieostatecznym. W ocenie Sądu na uwzględnienie zasługują te poglądy, wedle których art. 77 ust. 1 Konstytucji nie ogranicza odpowiedzialności państwa do szkód wyrządzonych decyzjami ostatecznymi, w związku z czym Skarb Państwa ponosi odpowiedzialność za niezgodne z prawem działanie władzy publicznej, a takim może być także wydanie decyzji administracyjnych przez organ I instancji. W takim przypadku podstawą odpowiedzialności pozwanego Skarbu Państwa jest przepis art. 417 k.c.

Odpowiedzialność Skarbu Państwa, zarówno na mocy art. 417 k.c. jak i art. 417¹ § 2 k.c., oparta jest na zasadzie niezgodności z prawem, co oznacza, że poszkodowany nie musi wykazywać, iż

działanie lub zaniechanie, które stanowiło przyczynę szkody, było zawinione, wystarczające jest, by było ono niezgodne z obowiązującym przepisem prawa. Dodatkowo w przypadku art. 417¹ § 2 k.c. przesłanką odpowiedzialności odszkodowawczej za szkodę wyrządzoną przez wydanie niezgodnego z prawem orzeczenia sądowego lub decyzji administracyjnej jest stwierdzenie tej niezgodności z prawem we właściwym postępowaniu. Tym samym sąd rozpoznający roszczenie odszkodowawcze nie może samodzielnie ustalić niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia sądowego lub decyzji administracyjnej, a swoisty „przedsąd” winien być przeprowadzony we właściwym postępowaniu. Co ważne podkreśla się, że podmiot zainteresowany uzyskaniem odszkodowania obowiązany jest wyczerpać już tok instancji, bowiem komentowany przepis w swoim założeniu nie może zastępować właściwego toku instancji lub stanowić dla niego alternatywy.

W konsekwencji, sąd rozpoznający sprawę odszkodowawczą nie jest uprawniony do indywidualnej oceny legalności konkretnej decyzji czy wyroku stanowiącego źródło szkody. Skoro bowiem ustawa wiąże oznaczone skutki prawne z obowiązaniem instytucji prawomocności orzeczenia, a jednocześnie reguluje zasady i sposób wzruszania takiego orzeczenia z powodu bezprawności, to prawna skuteczność takich orzeczeń nie może być kwestionowana i podważana

bezpośrednio w procesie odszkodowawczym, z pominięciem szczególnych zasad postępowania przewidzianego do kontroli prawomocnych orzeczeń.

Odnosząc powyższe do realiów niniejszej sprawy podkreślenia wymaga, że powódka legitymuje się prejudykatem w stosunku do obu spornych decyzji podatkowych, a mianowicie dnia 24 kwietnia 2014 r. Dyrektor IS uchylił w całości ostateczną decyzję z dnia 19 października 2009 r. oraz poprzedzającą ją decyzję Dyrektora (...) z dnia 2 czerwca 2006 r., a następnie umorzył postępowanie w przedmiotowej sprawie. Niezależnie od powyższego powódka wniosła o wznowienie postępowania toczącego się przed WSA, jednak ostatecznie skargę wycofała, co skutkowało umorzeniem postępowania wznowieniem przed sądem administracyjnym. W konsekwencji uznać należało, że w zakresie wspomnianej decyzji Dyrektora IS i poprzedzającej jej decyzji Dyrektora (...) powódka spełniła podstawową przesłankę odpowiedzialności Skarbu Państwa, o której mowa w art. 417¹ § 2 k.c., co de facto nie było kwestionowane przez stronę pozwaną.

Jednocześnie zauważyć należy, że przedmiotowe decyzje zostały uchylone z uwagi na treść wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 18 lipca 2013 r., który stwierdził niekonstytucyjność przepisu ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, stanowiącego jedną z podstaw prawnych decyzji administracyjnych wydanych w sprawie powódki. Abstrahując od uzasadnienia podjęcia takiej decyzji przez Trybunał Konstytucyjny, nie można mieć wątpliwości co do tego, że na skutek tego wyroku zaistniała podstawa do uchylenia wyżej wskazanych decyzji podatkowych jako pozostających w sprzeczności z treścią orzeczenia Trybunału.

Biorąc powyższe pod uwagę Sąd przyjął, że pozwany Skarb Państwa ponosi odpowiedzialność za powstanie po stronie powódki szkody, jaką ewentualnie mogło wywołać wydanie wspomnianych decyzji podatkowych. Na przyjęcie odpowiedzialności odszkodowawczej Skarbu Państwa nie mogły mieć wpływu okoliczności podnoszone przez stronę pozwaną, w tym brak zawinienia urzędników wydających decyzje podatkowe. Niewątpliwie bowiem omawiane przepisy z Kodeksu cywilnego, kształtujące zasady odpowiedzialności Skarbu Państwa za działania swoich organów (pracowników), nie wymagają zaistnienia przesłanki winy. W rezultacie twierdzenia strony pozwanej dotyczące okoliczności podjęcia spornych decyzji podatkowych, nie mogły podważyć słuszności żądań pozwu co do zasady, lecz co najwyżej mogły mieć wpływ na określenie rozmiaru doznanej szkody (niemajątkowej).

Przechodząc do oceny poszczególnych roszczeń powódki, w pierwszej kolejności należało rozpoznać żądanie zapłaty kwoty **25.538,57 zł** tytułem zwrotu kosztów pożyczki zaciągniętej celem spłaty zadłużenia wynikającego z ostatecznej decyzji Dyrektora IS. Jak podniosła bowiem powódka, żeby dokonać spłaty ciężącego na niej zobowiązania podatkowego, zmuszona była ponieść koszty zaciągnięcia bankowej pożyczki w wyżej wskazanej wysokości (odsetki od pożyczki, obowiązkowe ubezpieczenie pożyczki). Jak podkreśliła powódka, wprawdzie pozwany zwrócił jej wpłaconą kwotę powiększoną o odsetki ustawowe, jednak przez okres dysponowania tymi środkami pieniężnymi organ podatkowy pozbawił ją realnego uzyskania oprocentowania z tytułu posiadania tych środków (k. 256).

Zdaniem Sądu rozpoznającego niniejszą sprawę, nie sposób jest zgodzić się z zaprezentowanym stanowiskiem strony powodowej. Z treści przedłożonej w sprawie dokumentacji wynika, że tytułem powstałej zaległości podatkowej powódka uiściła łączną kwotę 140.907,26 zł, z czego kwota 127.385 zł stanowiła należność główną, zaś kwota 13.522,26 zł to odsetki i koszt upomnienia. Natomiast po uchyleniu spornej decyzji Dyrektora IS, na rzecz powódki przelano kwotę 202.399,26 zł, co oznacza, że Skarb Państwa zwrócił jej należność główną powiększoną o odsetki ustawowe w łącznej kwocie 61.492 zł (powódka nie zaprzeczyła tej okoliczności).

W tym miejscu podkreślenia wymaga, że szkodą w mieniu jest konkretny uszczerbek majątkowy powstały w związku z danym działaniem (zaniechaniem) zobowiązanego. O ile nie można mieć wątpliwości co do okoliczności, że na skutek wydania spornej decyzji Dyrektora IS, powódka zmuszona była pozyskać pożyczkę bankową, o tyle nie sposób uznać, iż z tego powodu doszło po jej stronie do powstania szkody. Skoro bowiem powódka otrzymała od pozwanego zwrot kwoty ponad dwukrotnie przewyższającej koszty uzyskanej przez nią pożyczki (25.538,57 zł), to nie sposób przyjąć, że doznała ona uszczerbku majątkowego.

Co ważne, powódka otrzymała zwrot uiszczonych wcześniej zaległości podatkowych wraz z odsetkami, których wysokość wahała się (w zależności od czasookresu – lata 2010 - 2014) od 10 % do 14,5 %. W rezultacie nie sposób podzielić stanowiska pełnomocnika powódki, jakoby Skarb Państwa bezprawnie pozbawił ją realnego uzyskania oprocentowania z tytułu posiadanych środków, skoro – jak powszechnie wiadomo – uzyskanie na rynku finansowym oprocentowania zbliżonego do odsetek ustawowych (od zaległości podatkowych) jest w praktyce niemożliwe.

Dodatkowo podkreślenia wymaga, że wyrok WSA w sprawie rozpatrzenia odwołania powódki zapadł dnia 10 lutego 2010 r., jednak zaległość podatkową uiszcza dopiero 15 grudnia 2010 r. Mimo, że w stosunku do powódki wstrzymano czasowo wykonalność decyzji Dyrektora IS, co wiązało się z przerwą w naliczaniu odsetek od dnia 19 września 2006 r. do dnia 20 października 2009 r., to powódka otrzymała zwrot środków z odsetkami naliczonymi za cały okres pozostawania pieniędzy w dyspozycji Skarbu Państwa.

Biorąc powyższe od uwagę, Sąd doszedł do przekonania, że powódka nie wykazała, aby na skutek wydania spornej decyzji po jej stronie doszło do powstania szkody w postaci konieczności zapłaty kosztów udzielenia pożyczki.

Kolejne żądanie pozwu dotyczyło roszczenia o zapłatę kwoty 6.150 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa powódki przez pełnomocnika fachowego w sprawie o wznowienie postępowania przed Dyrektorem IS.

Okoliczność poniesienia przez powódkę wspomnianych kosztów została udokumentowana poprzez przedłożenie faktury VAT nr (...) z dnia 1 czerwca 2014 r. Odnosząc się do powyższego roszczenia strona pozwana nie kwestionowała prawdziwości wystawionej faktury, jednak podnosiła, że ponoszenie takiego wydatku nie było konieczne, ponieważ organy podatkowe mają obowiązek całkowitego wyjaśnienia sprawy.

W ocenie Sądu nie można mieć możliwości co do zasadności omawianego składnika odszkodowania. Konieczność podjęcia obrony poprzez złożenie skargi o wznowienie postępowania przed Dyrektorem IS wydaje się oczywista i nie można czynić powódce zarzutu z tego względu, że jako osoba nie posiadająca fachowej wiedzy prawniczej podjęła decyzję o zleceniu pełnomocnikowi profesjonalnemu reprezentowania jej interesów. Pamiętać przy tym należy, że dotychczas podjęte przez powódkę próby zniweczenia skutków prawnych decyzji Dyrektora IS nie przyniosły oczekiwanego rezultatu, w związku z czym nie może dziwić okoliczność wynajęcia przez powódkę adwokata tym bardziej, że w tym czasie mieszkała już na terenie miasta G. (brak możliwości sprawowania nadzoru nad swoimi sprawami w miejscu prowadzenia postępowania).

Jednocześnie w zakresie omawianego żądania pozwu, powódka żądała zasądzenia odsetek ustawowych „od dnia doręczenia niniejszego wezwania”, co należy interpretować jako dzień doręczenia odpisu pozwu.

Bezspornie omawiane żądanie pozwu ma charakter roszczenia nieterminowego, w związku z czym świadczenie powinno być spełnione niezwłocznie po wezwaniu dłużnika do wykonania (art. 455 k.c.), z uwzględnieniem jednak konieczności zapewnienia mu czasu do zapoznania się z uzasadnieniem żądaniem i możliwości ustosunkowania się do niego. Mając powyższe na względzie, Sąd uznał, że strona pozwana pozostaje w opóźnieniu w spełnieniu świadczenia od dnia, w którym ustosunkowała się do żądań pozwu, a mianowicie od dnia 26 maja 2015 r. (dzień sporządzenia odpowiedzi na pozew).

Uwzględniając powyższe, na mocy art. 417¹ § 2 k.c. w zw. z art. 455 k.c. w zw. z art. 481 § 1 i 2 k.c., Sąd zasądził na rzecz powódki od pozwanego Skarbu Państwa kwotę **6.150 zł** tytułem odszkodowania wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 26 maja 2015 r. do dnia zapłaty.

Odmienne ocenić należało żądanie powódki zasądzenia na jej rzecz kwoty **5.600 zł** tytułem zwrotu kosztów postępowania przed WSA, tj. kwoty 2.000 zł tytułem uiszczonych wpisu od skargi oraz kwoty 3.600 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego.

Na wstępie rozważań w omawianym zakresie, podkreślenia wymaga, że postępowanie administracyjne i sądowno-administracyjne mają odrębny charakter i inne podstawy prawne. Stwierdzenie niezgodności z prawem

prawomocnego wyroku (decyzji) następuje według przepisów tego postępowania, w którym rozstrzygnięcie zostało wydane. Z powyższych względów wznowienie postępowania przed organem administracyjnym skutkujące uchynieniem danej decyzji nie oznacza automatycznie uchynienia prawomocnego wyroku sądu administracyjnego (utrzymującego mocy wcześniej obowiązującą ostateczną decyzję). Oczywistym jest, że skoro ostateczna decyzja została uchylona, to wyrok sądu administracyjnego staje się niejako bezprzedmiotowy (zbędny). W żadnej mierze nie oznacza to jednak automatycznie, że doszło do stwierdzenia nieważności z prawem wydanego wyroku sądu administracyjnego w rozumieniu art. 417¹ § 2 k.c.

Na tle niniejszej sprawy powódka złożyła skargę o wznowienie postępowania prowadzonego przed WSA, jednak ostatecznie jej pełnomocnik cofnął skargę, w związku z czym nie doszło do wzruszenia wspomnianego postępowania sądowno-administracyjnego. W tej sytuacji przyjąć należało, że powódka nie legitymuje się prejudykatem stanowiącym podstawę odpowiedzialności Skarbu Państwa z tytułu szkody wyrządzonej przez niezgodne z prawem orzeczenie WSA, co musiało skutkować oddaleniem powództwa.

Niezależnie od powyższego podkreślenia wymaga, że roszczenie powódki nie mogłoby zostać uwzględnione w całości, albowiem nie wykazała okoliczności poniesienia spornych kosztów poprzez przedłożenie dokumentu świadczącego o wysokości poniesionych kosztów, w tym brak jest dowodu poniesienia wpisu od skargi do WSA. Nie można przecież wykluczyć, że powódka została zwolniona od kosztów sądowych w sprawie.

Z powyższych względów, wobec braku spełnienia przesłanek z art. 417¹ § 2 k.c. i art. 6 k.c., Sąd oddalił powództwo w zakresie żądania określonego w punkcie 3 pozwu.

Dodatkowo powódka żądała zasądzenia na jej rzecz kwoty **7.900,10 zł** tytułem zwrotu poniesionych przez nią kosztów egzekucyjnych, a mianowicie kwot 1.316,70 zł tytułem opłaty manipulacyjnej oraz kwoty 6.583,40 zł tytułem opłaty za dokonaną czynność zajęcia rachunku bankowego.

Przede wszystkim okoliczność poniesienia wspomnianych kosztów egzekucyjnych w łącznej wysokości 7.900,10 zł jest bezsporna, wynika chociażby z treści postanowienia Naczelnika US z dnia 13 marca 2011 r. w przedmiocie rozłożenia powódce tych kosztów na miesięczne raty (k. 33-34v.) oraz z treści dokumentów zgromadzonych w aktach egzekucyjnych.

Niemniej jednak rozpoznając omawiane żądanie pozwu, Sąd uwzględnił przepis art. 64c ustawy z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (dalej: u.p.e.a.). Przepis ten w sposób wyczerpujący reguluje zagadnienie rozliczania kosztów egzekucyjnych, w tym ich zwrotu w przypadku, gdy po pobraniu od zobowiązanego należności okaże się, że wszczęcie i prowadzenie egzekucji było niezgodne z prawem. W takiej sytuacji pobrane koszty egzekucyjne wraz z naliczonymi od dnia ich pobrania odsetkami ustawowymi, podlegają zwrotowi przez organ egzekucyjny, a jeżeli niezgodne z prawem wszczęcie i prowadzenie egzekucji spowodował wierzyciel, obciąża nimi wierzyciela (§ 3). Postanowienie w sprawie kosztów egzekucyjnych organ egzekucyjny wydaje na żądanie zobowiązanego albo z urzędu, jeżeli koszty te obciążają wierzyciela (art. 64c § 7 u.p.e.a.).

Z powyższego jednoznacznie wynika, że podstawą dokonania zwrotu pobranych kosztów egzekucyjnych jest ustalenie, iż wszczęcie i prowadzenie postępowania egzekucyjnego było niezgodne z prawem. Przyjmuje się natomiast, że uchynienie decyzji stanowiącej podstawę wydania tytułu wykonawczego nie stanowi automatycznej podstawy do zwrotu pobranych kosztów egzekucyjnych, albowiem konieczne jest dokonanie badania prawidłowości wszczęcia egzekucji (tak m. in. wyrok WSA w Bydgoszczy z dnia 16 grudnia 2014 r., I SA/Bd (...), Lex nr 1642785). Jak wskazał Naczelny Sąd Administracyjny m. in. w wyroku z dnia 27 listopada 2014 r., przeszkody do egzekucji powstałych kosztów egzekucyjnych nie stanowi nawet wygaśnięcie obowiązku objętego tytułem wykonawczym (...), Lex nr 1598336).

Ze zgromadzonej w sprawie dokumentacji nie wynika, aby powódka złożyła do organu egzekucyjnego wniosek o zwrot poniesionych kosztów egzekucyjnych w wyżej opisanym trybie. W ocenie Sądu rozpoznającego niniejszą sprawę okoliczność powyższa ma istotne znaczenie, ponieważ oznacza to, że powódka ma jeszcze szanse na odzyskanie

uiszczonych opłat. W takim natomiast przypadku trudno byłoby uznać, że na skutek działania pozwanego Skarbu Państwa powódka poniosła uszczerbek w swoim majątku (poszkodowana uzyskałaby zwrot kwoty 7.900,10 zł wraz z odsetkami ustawowymi). Inną rzeczą jest, że na obecnym etapie postępowania stwierdzenie nieprawidłowości w przedmiocie wszczęcia i prowadzenia postępowania egzekucyjnego względem powódki nie należy do kompetencji tut. Sądu, skoro wydania postanowienia w tym przedmiocie – stanowiącego de facto formę prejudykatu - należy do organu egzekucyjnego na mocy art. 64 c § 7 u.p.e.a. W rezultacie przedmiotowe roszczenie pozwu należy uznać za przedwczesne.

Z powyższych względów powyższe żądanie pozwu nie zasługiwało na uwzględnienie.

Kolejne roszczenia powódki, a mianowicie zasądzenia na jej rzecz od Skarbu Państwa kwoty 12.000 zł tytułem odszkodowania oraz kwoty 20.000zł tytułem zadośćuczynienia za doznane krzywdy. Jak wskazała bowiem powódka, przeprowadzona kontrola zakończona wydaniem i wyegzekwowaniem bezprawnej decyzji Dyrektora IS doprowadziło do zniszczenia jej życia poprzez spowodowanie rozpadu małżeństwa oraz pogorszenie stanu zdrowia, w szczególności zdrowia psychicznego (depresja, bezsenność, stany lękowe).

W kontekście powyższego podkreślenia wymaga, że wedle ugruntowanego stanowiska przedstawicieli judykatury i piśmiennictwa, przepis art. 417¹ k.c. (art. 417 k.c.) nie stanowi samodzielnej podstawy do zasądzenia zadośćuczynienia, w związku z czym – w zależności od rodzaju naruszonego dobra osobistego - istnieje konieczność dodatkowego uwzględnienia art. 445 k.c. lub art. 24 k.c. w zw. z art. 448 k.c. Niewątpliwie jest, że co do zasady Skarb Państwa ponosi odpowiedzialność za powstałą przez niego krzywdę, niemniej jednak spornym pozostawało, czy w przypadku art. 448 k.c. koniecznym jest wykazanie zawinienia w jego działaniu (zaniechaniu). Ostatecznie jednak wątpliwości w tym zakresie rozwiła uchwała 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 18 października 2011r. (III CZP 25/11, OSNC 2012/2/15), w świetle której odpowiedzialność Skarbu Państwa na podstawie art. 448 k.c. za krzywdę wyrządzoną tym naruszeniem nie zależy od winy.

Wobec powyższego do zrodzenia się odpowiedzialności pozwanego Skarbu Państwa za powstałe po stronie powódki poczucie krzywdy, spowodowane m. in. rozstrojem jej stanu zdrowia, nie jest konieczne badanie przesłanki zawinienia, a jedynie istnienia związku przyczynowo-skutkowego pomiędzy zaistniałym poczuciem krzywdy a bezprawnym działaniem pozwanego.

Orzekając o zadośćuczynieniu Sąd miał na względzie okoliczność, że zasądzone zadośćuczynienie powinno mieć przede wszystkim charakter kompensacyjny, przy czym jego wysokość nie może stanowić zapłaty symbolicznej, lecz musi przedstawiać wartość ekonomicznie odczuwalną. Zadośćuczynienie powinno być środkiem pomocy dla poszkodowanego i pozostawać w odpowiednim stosunku do rozmiaru krzywdy i szkody niemajątkowej. Jednocześnie kwota zadośćuczynienia nie może być nadmierna oraz winna być należyście wyważona i utrzymana w rozsądnych granicach, odpowiadających aktualnym warunkom i przeciętnej stopie życiowej społeczeństwa (vide: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 kwietnia 1985 r., II CR 94/85, Lex nr 8713).

Tak więc z jednej strony zadośćuczynienie musi przedstawiać wartość ekonomicznie odczuwalną, z drugiej zaś powinno być utrzymane w rozsądnych granicach, odpowiadających aktualnym warunkom i przeciętnej stopie życiowej. Zasada umiarkowanej wysokości zadośćuczynienia trafnie łączy wysokość zadośćuczynienia z wysokością stopy życiowej społeczeństwa, gdyż zarówno ocena, czy jest ono realne, jak i czy nie jest nadmierne, pozostawać musi w związku z poziomem życia (vide: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 września 2002 r., IV CKN 1266/00). Jednocześnie reguła umiarkowanej wysokości zadośćuczynienia nie może oznaczać przyzwolenia na lekceważenie takich bezcennych wartości jak zdrowie czy integralność cielesna, a okoliczności wpływające na określenie tej wysokości, jak i kryteria ich oceny muszą być zawsze rozważane indywidualnie w związku z konkretną osobą poszkodowanego i sytuacją życiową, w której się znalazł (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13 grudnia 2007 r., I CSK 384/07, Lex nr 351187).

Mając powyższe na uwadze Sąd uznał, że powódka wykazała, iż pomiędzy doznaną przez nią krzywdą a wydaniem bezprawnej decyzji zachodzi związek przyczynowo-skutkowym, choć nie w pełnym, wskazywanym przez nią zakresie.

Z całą pewnością długotrwałe postępowanie administracyjne, zakończone wydaniem niekorzystnej dla powódki decyzji zobowiązującej jej do zapłaty ponad 120.000 zł, stanowiło źródło stresu i nieprzyjemności, co skutkowało m. in. podjęciem przez nią terapii psychiatrycznej. Zeznań świadków wynika natomiast, że problemy finansowe małżonków P. zaistniałe na tle prowadzonego postępowania podatkowego (kontrolnego) stały się przyczyną zaoignienia konfliktu między małżonkami i w rezultacie rozwiązania go przez orzeczenie rozwodu. Jak wskazał L. P. (były małżonek powódki), powódka oskarżała go, że przyczyną wszczęcia wspomnianej kontroli podatkowej była działalność polityczna jej ówczesnego małżonka. Pełniąc bowiem funkcję publiczną małżonek powódki zmuszony był złożyć oświadczenie majątkowe, które poddane zostało kontroli, w czasie której stwierdzono nieprawidłowości stanowiące podstawę do wydania spornej decyzji IS.

W tym miejscu podkreślenia wymaga, że zdaniem Sądu nie było potrzeby przeprowadzenia wnioskowanego przez powódkę dowodu z opinii biegłego z zakresu psychiatrii celem określenia rozstroju zdrowia i kosztów związanych z jej leczeniem. Uznać bowiem należało za wystarczające do poczynienia ustaleń faktycznych w tym zakresie zeznania świadków i samej powódki tym bardziej, że strona pozwana nie kwestionowała samego faktu podjęcia leczenia psychiatrycznego powódki. Przede wszystkim jednak powódka nie podnosiła twierdzeń, z których wynikałoby, że doszło do trwałego rozstroju jej zdrowia psychicznego, w związku z czym Sąd nie widzi potrzeby sporządzania opinii biegłego w tym zakresie, skoro zeznający w sprawie M. S. opisał stan psychiczny powódki i sposób podjętego leczenia. W tej sytuacji przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego psychiatry wydaje się zbędne i zmierzające jedynie do przedłużenia postępowania.

W rezultacie długotrwały stres związany z prowadzonym postępowaniem podatkowym, w szczególności z wynikiem przeprowadzanej kontroli, miał wpływ nie tylko stan zdrowia powódki, lecz także na jej relacje z mężem, co z całą pewnością spowodowało u niej poczucie krzywdy i jednocześnie rozstrój zdrowia psychicznego. Z drugiej jednak strony ujawnione w toku postępowania okoliczności świadczą o tym, że na zły stan psychiczny powódki mogły mieć wpływ także inne czynniki, które nie pozostają – przynajmniej nie w całości - z związku z wydaniem spornej decyzji.

Po pierwsze, orzekając o zadośćuczynieniu Sąd uwzględnił okoliczność, że powódka zakończyła leczenie psychiatryczne w czerwcu 2008 r., a więc jeszcze przed wydaniem decyzji Dyrektora IS i wyroku WSA. Wprawdzie okoliczność powyższa nie podważa faktu, że powódka doznała silnego stresu już na skutek wszczęcia postępowania administracyjnego (2005 r.) oraz wydania decyzji Dyrektora (...) (czerwiec 2006 r.), niemniej jednak brak jest podstaw do ustalenia, że stan depresyjny powódki utrzymał się w późniejszym okresie. Co ważne, świadek M. S. (lekarz powódki) zeznał, iż w momencie zakończenia terapii w czerwcu 2008r. powódka znajdowała się w dużo lepszym stanie psychicznym.

Po drugie, ze zgromadzonych w sprawie dowodów należy wywnioskować, że na zły stan psychiczny powódki miały wpływ także inne okoliczności, w tym konieczność podjęcia leczenia z powodu wykrytego nowotworu szyjki macicy (leczenie podjęto w 2009 r.).

Po trzecie, z całą pewnością przeprowadzane postępowanie kontrolne miało istotny wpływ na relacje między małżonkami P., jednak zauważyć należy, że ich małżeństwo zostało rozwiązane przez rozwód już w kwietniu 2006 r. (k. 275), następnie rok później L. P. złożył wniosek o podział majątku wspólnego. Powyższe pozwala zatem domniemywać, że już wcześniej między małżonkami dochodziło do nieporozumień, zaś przeprowadzana kontrola (...) stała się przyczyną pełnego rozkładu relacji małżeńskich (przysłowiom „gwoździem do trumny”).

Mając na względzie wszystkie wyżej wskazane okoliczności, w tym kompensacyjny charakter zadośćuczynienia i zasadę jego umiarkowanej wysokości oraz okoliczność, że na poczucie krzywdy powódki miało wpływ kilka czynników, Sąd uznał, że kwotą zadośćuczynienia odpowiednią dla powódki będzie kwota 10.000 zł.

W zakresie omawianego żądania pozwu strona powodowa wniosła o zasądzenie także odsetek ustawowych liczonych od dnia 10 września 2014 r., tj. od dnia doręczenia wezwania do zapłaty.

Ze zgromadzonej w sprawie dokumentacji wynika wprawdzie, że pismem z dnia 10 września 2014 r. powódka wezwała Dyrektora (...) do zapłaty zadośćuczynienia w kwocie 20.000 zł, jednak w żaden sposób nie uzasadniła swojego roszczenia, w szczególności nie powołała jakichkolwiek okoliczności faktycznych mogących świadczyć o zasadności zgłoszonego żądania. Dopiero treść uzasadnienia pozwu złożonego w niniejszej sprawie prezentowało pełne stanowisko strony powodowej, co umożliwiło pozwanemu ustosunkowanie się do zgłoszonych żądań. W rezultacie początek biegu odsetek ustawowych liczonych od uwzględnionego żądania zadośćuczynienia należało ustalić w taki sam sposób, jak w przypadku odsetek od zasądzonego odszkodowania z tytułu poniesionych przez powódkę kosztów zastępstwa prawnego, tj. od dnia 26 maja 2015 r.

W tym stanie rzeczy, na podstawie art. 445 § 1 k.c. w zw. z art. 417¹ § 2 k.c. (art. 417 k.c.), Sąd zasądził na rzecz powódki kwotę **10.000 zł** tytułem zadośćuczynienia wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 26 maja 2015 r. do dnia zapłaty (punkt I wyroku), oddalając powództwo w pozostałym zakresie (punkt III wyroku).

Przechodząc do roszczenia odszkodowawczego powódki związanego z podjętym leczeniem, to podkreślenia wymaga, że na łącznie dochodzoną kwotę 12.000 zł składały się następujące elementy:

- 1) 7.500 zł – koszty terapii psychiatrycznych,
- 2) 1.500 zł – koszty dojazdu do lekarza psychiatry,
- 3) 1.000 zł – wydatki na zakup leków,
- 4) 2.000 zł – koszty psychoterapii indywidualnej.

Zeznania świadka M. S. (lekarza psychiatry) oraz samej powódki, poparte przedłożoną dokumentacją medyczną, potwierdzają, że wprawdzie powódka wykazała poniesienie kosztów związanych z leczeniem psychiatrycznym, ale tylko w ograniczonym zakresie.

Po dokonaniu szczegółowej analizy przeprowadzonych w sprawie dowodów Sąd doszedł do przekonania, iż nie ma możliwości dokładnego wyliczenia kosztów leczenia poniesionych przez powódkę i jednocześnie pozostających w związku z działaniami pozwanego, co uzasadnia zastosowanie w sprawie przepisu art. 322 k.p.c. Jeżeli bowiem materiał dowodowy w sprawie o odszkodowanie jest zbyt szczupły, by ustalić wysokość szkody, to sąd powinien zasądzić należność według własnej oceny, opartej na rozważeniu wszystkich okoliczności sprawy (tak Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 15 października 2004 r., II CK 475/03, Lex nr 133460). W sytuacji też, gdy szkoda jest oczywista, a tylko nie została w procesie wykazana jej wysokość, Sąd powinien, mając do dyspozycji materiał dowodowy zgromadzony na chwilę zamknięcia rozprawy, ustalić jej ostateczną wysokość.

Temu celowi służy właśnie art. 322 k.p.c., który zezwala Sądowi na zasądzenie odszkodowania w wysokości ustalonej, przy uwzględnieniu wszystkich okoliczności sprawy. Sąd nie może zaś, mając wątpliwości, jaka ma być ostateczna wysokość odszkodowania, oddać w całości powództwa, jeżeli poza sporem jest, że strona powodowa poniosła szkodę.

Jak się wydaje przywołane powyżej tezy w pełni przystają do stanu faktycznego (i procesowego) w sprawie niniejszej, albowiem wystąpiły okoliczności uniemożliwiające szczegółowe wyliczenie przysługującego powódce odszkodowania. Dokonując ustalenia wysokości tego roszczenia odszkodowawczego Sąd posłużył się dostępnymi w sprawie danymi, które chociaż w przybliżeniu pozwalają na określenie wysokości szkody, jaką powódka mogła ponieść w wyniku leczenia, niemniej podstawą ostatecznego rozstrzygnięcia w powyższym zakresie stał się przepis art. 322 k.p.c.

Niezależnie od powyższego Sąd uwzględnił okoliczność przywoływaną już przy omówieniu żądania zadośćuczynienia, a mianowicie, że na zły stan psychiczny powódki mogły mieć wpływ także inne czynniki, nie pozostające w związku

z postępowaniem pozwanego Skarbu Państwa. W konsekwencji przyjąć należało, że z całą pewnością na konieczność podjęcia leczenia psychiatrycznego powódki najistotniejszy wpływ miała przeprowadzana kontrola podatkowa, przy czym nie była to jedyna przyczyna zaistniałej sytuacji. Z uwagi na tożsamość wspomnianych okoliczności, mających bezpośrednie przełożenie na wysokość zasądzonego odszkodowania, brak jest konieczności ponownego ich omawiania.

Uwzględniając zatem zaistnienie innych (niezależnych od pozwanego) okoliczności powodujących zmniejszenie wysokości zasądzonego odszkodowania, przy zastosowaniu art. 322 k.p.c., Sąd przyjął następujące założenia:

- 1) powódka poniosła koszty leczenia u psychiatry M. S., przy czym jak podał lekarz było to 16 wizyt (jednorazowy koszt wizyty powódka określiła w pozwie na kwotę około 120 zł – k. 7, tj. łącznie około 1.900 zł),
- 2) powódka poniosła koszty dojazdu do lekarza psychiatry (odległość między I. a (...) to około 40 km w obie strony, tj. łącznie około 500 zł),
- 3) wyżej wskazany lekarz psychiatra przypisał powódce leki (wymienione na k. 258, których konieczność przyjmowania potwierdził zeznający w sprawie świadek M. S., a których koszt zakupu powódka wyliczyła na kwotę niespełna 1.000 zł).

Jednocześnie Sąd orzekający w niniejszej sprawie ma świadomość tego, że powódka poniosła wyższe koszty leczenia, w szczególności wydatki na dojazdy do lekarzy lub leczenie u innych specjalistów na terenie T.. Mając jednak na uwadze wyżej omówione okoliczności wpływające na zmniejszenie przedmiotowego żądania pozwu, Sąd zasądził odpowiednią sumę według swej oceny, opartej na rozważeniu wszystkich okoliczności sprawy. W rezultacie Sąd doszedł do przekonania, że działanie pozwanego spowodowało powstanie u powódki szkody w wysokości zbliżonej do wyżej wymienionych składników odszkodowania, tj. do kwoty **3.400 zł**. W ocenie Sądu kwota powyższa nie jest wygórowana i uwzględnia wszystkie nietypowe okoliczności niniejszej sprawy (przy zastosowaniu art. 322 k.p.c.).

W tej sytuacji, na podstawie art. 444 § 1 k.c. w zw. z art. 417¹ § 2 k.c. (art. 417 k.c.) w zw. z art. 322 k.p.c., Sąd uwzględnił omawiane żądanie pozwu w zakresie kwoty 3.400 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 11 września 2015 r. do dnia zapłaty (punkt II wyroku).

Co się zaś tyczy odsetek ustawowych od wyżej wskazanego roszczenia, to podkreślenia wymaga, że dopiero w piśmie procesowym datowanym na dzień 1 września 2015 r. (k. 255) pełnomocnik powódki sprecyzował omawiane żądanie w sposób umożliwiający ocenę jego zasadności. Uwzględniając zatem czas potrzebny pozwanemu do zapoznania się ze stanowiskiem powódki (7 dni), Sąd zasądził na rzecz powódki odsetki ustawowe od tej kwoty od dnia 11 września 2015 r. (czas potrzebny na dotarcie przesyłki pocztowej zawierającej pismo powódki plus 7 dni).

Podsumowując, w niniejszej sprawie Sąd uwzględnił następujące żądania powódki:

- 1) zadośćuczynienie w wysokości 10.000 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 26 maja 2015 r. do dnia zapłaty (punkt I wyroku),
- 2) odszkodowanie w łącznej wysokości 9.550 zł (punkt II wyroku), na które to składają się:
 - a. kwota 6.150 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 26 maja 2015 r. do dnia zapłaty tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w sprawie o wznowienie postępowania zakończonego decyzją Dyrektora IS,
 - b. kwota 3.400 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 11 września 2015 r. do dnia zapłaty tytułem zwrotu kosztów leczenia powódki.

W pozostałym zakresie powództwo nie mogło zostać uwzględnione, co musiało skutkować jego oddaleniem (punkt III wyroku).

Orzekając o kosztach procesu, Sąd zastosował zasadę rozdzielenia kosztów odpowiednio do wyniku sprawy (art. 100 k.p.c.). Powódka poniosła koszty procesu w łącznej wysokości 4.759 zł, z czego kwotę 3.617 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego wraz z opłatą skarbową od pełnomocnictwa, kwotę 1.000 zł tytułem części opłaty od pozwu oraz kwotę 142,09 zł tytułem wykorzystanej zaliczki na koszty podróży świadka (pozostała, niewykorzystana część zaliczki zostanie powódce zwrócona). Natomiast strona pozwana poniosła koszty procesu w wysokości 3.600 zł (koszty zastępstwa procesowego).

Ponieważ powódka wygrała sprawę jedynie w około 25 %, to na jej rzecz należało zasądzić kwotę 1.190 zł (25 % x 4.759 zł). W konsekwencji w niniejszej sprawie pozwany wygrał w 75 %, na jego rzecz zatem zasądzić należało kwotę 2.700 zł (75 % x 3.600 zł).

Mając powyższe na względzie Sąd dokonał potrącenia należnych każdej ze stron kwot z tytułu poniesionych kosztów do wysokości należności niższej i w rezultacie, na mocy art. 100 k.p.c. w zw. z § 6 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokacie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielanej z urzędu (t. j. Dz. U. z 2013r., poz. 461) w zw. z art. 11 ust. 3 ustawy z dnia 8 lipca 2005 r. o Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa (Dz. U. z 2005 r., Nr 169, poz. 1417 ze zm.), Sąd zasądził od strony powodowej na rzecz reprezentującej pozwanego Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa kwotę **1.510 zł** (2.700 zł – 1.190 zł) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego (punkt IV wyroku).

O brakującej części kosztów sądowych w postaci opłaty od pozwu, od której uiszczenia powódka została zwolniona (2.860 zł), Sąd orzekł na podstawie art. 113 ust. 4 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych. Pamiętać przy tym należy, że Skarb Państwa nie ma obowiązku ponosić opłat sądowych (także w przegranej przez niego części). Uwzględniając okoliczności niniejszej sprawy, w szczególności fakt uchylecia spornych uchwał organów podatkowych jako opartych na niekonstytucyjnym przepisie prawa, Sąd doszedł do przekonania, że zaistniała szczególna okoliczność stanowiąca podstawę do nie obciążania powódki nieuiszczonymi kosztami sądowymi (punkt V wyroku).